

פרשת דרכים

רעיונות ולקחים לדרך החיים
מתוך מאמרי חז"ל והמדרשים

מאמר בנושא:

חינוך מהלב / שיחה רביעית - הקושי של המתבגר

מידע שנוף לכולנו

בשבוע שעבר דיברנו על הגישה לנוער מתבגר, וסיפרנו כמה סיפורים, נסיים את העניין הזה עם תובנה נוספת.

[חשוב להדגיש, שגם מי שלא קרא את החלקים הקודמים, המאמרים האלו נכתבים בצורה שניתן לקרוא גם כל מאמר לכשעצמו, ככה שלא כדאי לוותר, גם אם לא עקבתם מהתחלה]

אולי יש כאלו שחושבים, למה לי לקרוא על גיל ההתבגרות, יש לי ילדים ממש קטנים, או 'אני עדיין רווק'!

אז צריך לדעת, שמחקרים מכל העולם מצביעים על כך, שילדים קטנים, כעבור כמה שנים הופכים להיות גדולים, ומתישהו גם מתבגרים...

וככל שתאמץ את הגישה הנכונה מוקדם יותר, תדע להתנהל יותר טוב בתקופה הזו.

חוץ מזה, שכל אחד פוגש נערים, שכנים, בבית הכנסת, כל שכן מי שממש מתעסק עם זה, כדאי לו לדעת איך להגיב ולא לעשות טעויות. מי יודע מתי יצא לך לפגוש נוער, אולי מילה אחת שלך תשנה לו את החיים, כי תגודות נפש, הן דבר אופייני מאד לגיל הזה.

הצורך בנפש קרובה

אחד הצרכים החזקים שנולדים בזמן הזה לבני ובנות נוער, זה הצורך בנפש קרובה. מישהו שיבין אותם, ויהיה קרוב מאד אליהם.

לא רק זה, בגיל הזה גם הגוף מתפתח, לא תמיד הוא מתפתח בהתאם לנפש של הנוער, ככה שניתן לראות ילדים קטנים בגוף גדול, או להפך, וזה משפיע המון על ההתנהגות. בגלל הגדילה של הגוף שלהם, קיימת בגוף השתוללות של הורמונים, שכידוע לכל יודעי דבר, זה יוצר תגודות נפשיות, ומצבי רוח קיצוניים, שעלולים להתבטא בחוצפה, בקיצוניות דתית, שינה ארוכה, התמרדות, עצבים, התפרצויות, דיכאונות, ועוד.

בנוסף, כיון שזה הגיל שעל פי בורא העולם אדם אמור להתחתן, מתפתחים בו יצרים ותשוקות שקשורים לתחום, ולרוב, הוא לא ישתף אדם בוגר, הוא ישמור את זה בסוד, ויתבשל בתוך עצמו, או לחילופין ישוחח על זה בבוטות עם החברים המתפתחים.

כל זה על קצה קצהו של המזלג - דמות של נער מתבגר, שמחפש מישהו שיבין אותו, ולא ישפוט אותו.

לרוב הוא לא הוכן לתהליך שהוא עומד לעבור, ולמה שהוא הולך לחוות, וחוסר הכנה לגיל הזה, יגרור בהכרח טעויות. שלו, של ההורים, ושל הצוות - אם הם לא מנוסים.

ההמלצה היא:

א. תמיד! אבל תמיד! תבואו מהצד שלהם, תתנהגו כחברים, ולא כמורים.

ב. תבינו אותם, ואף פעם לא לשפוט אותם [צריך לדעת שיש גם כאלו מצבים שהם באמת בחוסר שליטה, ואין מה לעשות חוץ מלשמור אותם קרוב ללב, ולחכות שיתפכחו. לכן יש חשיבות גדולה להתייעץ בנושא הזה].

ג. תבינו אותם לגיל הזה [ואם אין לכם מושג איך עושים את זה, תקבלו הדרכה בעצמכם איך לעשות את זה.

אני אישית עושה את זה במסגרת השיעורים לתלמידי כיתות ו-ח ושיבות קטנות, בדרך כלל בתחילת שנה בימי השובבי"ם, למעוניינים ניתן לקבל חומר בנושא. נשים יכולות להירשם לסדנא שתפתח לאחר הפסח, שתעסוק גם בנושא הזה].

ד. תפגינו אהבה ואכפתיות בכל דרך אפשרית, גם אם הם עושים הכל כדי לדחות את זה.

ה. תהיהו זהירים. ומה שלא יודעים, תמיד עדיף לא לעשות מאשר לעשות, כי בגיל הזה הטעויות הן קריטיות.

ו. תתפללו! תתפללו! וטוד פעם - תתפללו!

עדי כדי כך...

כדי שנבין עד כמה הצורך הזה חזק, נספר סיפור.

לפני כמה שנים, התקשרה אלי אמא, וסיפרה לה על קשיים שיש לה עם הבן שנמצא עכשיו בגיל ההתבגרות.

בהתחלה הוא דיבר על זה שקשה לו בשיבה. אחר כך הוא אמר [ברמז ולאט לאט בפירוש] שהוא בכלל היה מעדיף בית ספר חילוני...

הם ישבו לשוחח אתו, ובמהלך השיחות, בשלב מסוים הם הגיעו לעומק העניין - הוא רוצה קשר שעל פי תורה הוא מותר רק לאחר נישואין. נפש קרובה. משם הכל מגיע.

היא שאלה אם אני יכול לדבר אתו.

הכרתי אותו, ומאד חיבבתי אותו, מצאנו ערב, ונסעתי אליו. ישבנו ושוחחנו, הוא דיבר על הכל, אבל לא ממש היה שייך להניא אותו מזה, הוא לא יכול היה לחשוב על שום דבר חוץ מזה, רק את זה הוא רצה.

[במאמר המוסגר, כבר מגיע להורים האלו צל"ש: א. על זה שהוא בכלל דיבר אתם על זה ולא חשש. ב. שהם הגיעו אתו למצב שהוא לא מסוגל לעשות מהלך שלא מאושר על ידם, מישהו אחר יכול היה להתעלם מהם, עם כל הקושי, גם זה לא מובן מאליו]

הוא היה כל כך אדוק ברצון שלו, שהוא היה מתפלל על זה שלוש תפילות ביום, עם דמעות...

הוא סיפר לי, שביום שני בשבוע שאחרי, תבוא הישועה... הוא יעמוד במקום מסוים, שלפי מחקר שהוא עשה, זה עובר שם כל יום שני בשעה מסוימת, ושם זה יתחיל.

"איך אתה יודע?", שאלתי אותו.

"כי התפללתי על זה מכל הלב כל השבוע". תראו באיזה רצון חזק מדובר, והוא לא חריג, כך מרגישים רבים מאד מבני הנוער [עם או בלי החליפה].

ביקשתי ממנו שיעדכן אותי מה קרה.

בשבוע שאחרי זה, הוא פגש אותי, וסיפר לי את המשך...

"יום שני הגיע, ובשעות אחר הצהריים, ההורים שלי החליטו שנוסעים לקניות באחד ממתחמי הקניות הענקיים באזור. ככה שבשעה היעודה, לא הייתי באזור הבית בכלל. אבל היה לי בטחון חזק שמשהו בטוח יקרה.

כשהם סיימו את הסיבוב, ממש לפני הקופות, ההורים חזרו שום למתחם הקניות לראות עוד משהו, והשאירו אותנו לבד. באותו רגע, עבר שם בחור לא דתי עם בת זוגו, שהעיף עלי מבט, והמשיך. כעבור כמה צעדים, הוא חזר, ודחף לי פתק ביד. פתחתי את הפתק, ושם היה כתוב במיוחד אלי איך ליצור קשר."

הייתי המום! זה היה נשמע לי הזוי, למה שדבר כזה יקרה... משום מקום יגיע אליו מישהו, נגד כל ההסתברויות, בחור שלבוש כחרדי, צעיר לימים, איך ייתכן... "תראה לי את הפתק."

הוא הראה לי, את הפתק של החנות, שנכתב בעפרון של החנות, זה היה אמתי. ובעצם הוא סיפר לי את זה, כי הוא רצה להתייעץ אתי, אם להתקשר או לא...

שאלתי אותו: "איך אתה מסביר את זה, שה' עוזר לך במשהו שהוא ודאי לא רוצה שתעשה?"

הוא ענה: "לא יודע, אולי כח התפילה..."

שימו לב לניגודיות בגיל הזה, הוא מאמין בכח התפילה, הוא בא להתייעץ, אז הוא צדיק או לא?

התשובה היא, הוא בחור טבעי, בגיל הזה הניגודיות גוברת מאד, הוא פשוט מבולבל שצריך הכוונה ידידותית ואוהבת.

צריך להתייחס בהתאם, לא לזלזל. אם יקחו לך את האדם הכי קרוב אליך, איך תרגיש... אז ככה ויותר הוא מרגיש עכשיו.

ברגע שתבין אותו, חצי מהבעיות יפתרו.

האחריות של הצוות החינוכי

מי שפוגש היום הכי הרבה את הנערים האלו, לרוב זה הצוות החינוכי, בפרט במגזר התורני.

הם, והמעסיקים שלהם, צריכים לדעת שיש עליהם אחריות עצומה. ובלי להגזים, אפשר לומר, שהרבה מהעתידי של עם ישראל תלוי במי שמטפל בנוער הזה בתקופה הזו, שכוללת את כיתות וז-ה, ישיבה קטנה, ותחילת ישיבה גדולה [כיתות ט-יב].

כל כך משמח לשמוע על אנשי חינוך, מנהלים ומנהלות, מורים ומורות, ר"מים, ראשי ישיבות או משגיחים, בעלי לב חם, שמודעים לתפקיד שלהם, ומעשירים את הידע שלהם בדרכי חינוך הגונות, וגישה נכונה לנוער הצומח שלנו.

מאידך לפעמים כואב לראות או לשמוע על אנשים במערכת החינוך שלא תמיד נותנים את המענה הנכון,

ולפעמים מעדיפים 'לנקות' את המוסד מנערים מתקשים, ולהישאר עם המוצלחים.

והם לא תמיד חושבים על זה, שהמוצלחים כנראה יהיו מוצלחים בכל מצב, ומי שצריך אותם זה דוקא המתקשים, במקום להילחם בהם, צריך לאהוב אותם ולנסות לעשות הכל לעזור להם.

בפרט בעולם הישיבות, שבו אין פיקוח על הנעשה, כל אחד הוא בעל הבית על המוסד שלו, ואין מישהו מעליו שיכוון או שיבקר, עלול להיווצר מצב שהישיבה עובדת על מתכון של 'מפעל'.

השאלה שאיש חינוך צריך לעצור ולשאול את עצמו, היא לא: 'האם יש לי ישיבה טובה', אלא: 'את מי קידמתי?'. הבנת שהוא צופה בסרטיים, מעשן, יוצר קשרים לא מתאימים, השאלה היא לא 'איך אתה נכנס בו', אלא 'איך אתה מוציא אותו משם'.

תחשוב שזה היה בן שלך, ככה היית ממהר?!

האם אתה דואג למוסד - או לתלמידים? לישיבה - או לבחורים? לסמינר - או לתלמידות?...

ומי שלא יודע מה לעשות, זה דבר טבעי, בשביל זה יש יועצים, אנשים בעלי ידע ונסיון. ברוך ה', היום יש בכל מגזר אנשי מקצוע מעולים! אתה איש חינוך, תעבוד על זה, אתה אמור להגיע לכל תלמיד ותלמיד. זה אולי נשמע פשוט, אבל למרבה הצער לא מובן מאליו בכלל בעולם החינוך הדתי.

ניתן דוגמא פשוטה. ניחוש שיש מלמד או מורה, או ר"מ בישיבה, שלא ניחנו בכושר הסברה גבוה במיוחד, וכשהם מנסים להעביר חומר, זה לא מועבר באופן ברור וקולח.

תלמיד שניחן בראש טוב, בסופו של דבר יבין מה המורה או הר"מ רצו לומר, אבל הרבה מהתלמידים, לפעמים אפילו יותר מחצי, לא מצליחים להבין את החומר, ובאיזשהו מקום מתחילים לקבל על עצמם תדמית של קשי-הבנה ולא-יוצלחים, ובעצם מפתחים סלידה מהלימוד. ומשם הדרך החוצה קלה מאד.

בשביל לעבוד עם תלמידים, צריך הרבה יראת שמים, סבלנות, מטרה רוחנית אמיתית, שהמשכורת תהיה רק האמצעי ולא המטרה, ומי שהולך בשביל כסף, לא כדאי [עדיף כבר לעבוד בירקות, מקסימום ירסק עגבנייה, אבל לא בחור...].

[ולסיום: יש לי חלום ישן, וקצת נועז, להקים גוף פיקוח על עולם הישיבות. כל משגיח וראש ישיבה, יצטרכו לתת דיווח, מה המצב של כל תלמיד מבחינה חברתית, רגשית, למוסדית, נפשית, יראת שמים, וכו'.

זה יפתור המון תככים בין הורים ותלמידים - לרבנים, כי כשאתם יודע שיש מישהו מעליו שרואה ושומע, מצד אחד יש לו את מי להרשים, הוא יקבל מחמאות ובנוסוס ותהיה לו מוטיבציה לשפר את הישיבה כמה שיותר.

מצד שני, שהוא יבין שהוא גם נתון במעקב, הוא עלול לקבל נדיפה כמו גם פיטורין, הוא יהפוך להיות רגיש יותר. מה דעתכם?...

בשבוע הבא נדבר בלי נדר, נדבר אם ירצה ה' על פסח, ולאחר מכן נחזור לסיים את הסדרה הזו על חינוך

שיעורי תורה

יום שני - משפחת דיין ברחוב אהבת אדם 34 דירה 7

כפר יונה בשעה 21:00

נושא - טהרת המשפחה ושלוה בית מה שתמיד רצית לשאול... קהל - גברים נשואים

יום רביעי - בית המדרש באר יצחק, קדימה;

בשעה 19:00

נושא - נביא יהושע קהל - כללי

יום רביעי - בבית המדרש חסד לאברהם, רחוב

תנאים 7 כפר סבא; בשעה 20:45

נושא - פרשת השבוע קהל - נוער קירוב

שבת - בית הכנסת אהבת שלום, קדימה; בשעה

17:00

נושא - הלכות וענייני דינא קהל - כללי

מוצאי שבת - משפחת אמירה, רחוב האחוה 34 כפר

יונה; בשעה 22:00 נושא - אמונה ובטחון

קהל - כללי

הודעות חשובות

אם ירצה ה', **התל איתאריך יב אידי**, תפתח

סדנה לנשים בנושא חינוך ילדים, ארבעה

אפגשים, מדי יום שני בשעה 20:30 מאת

הגב' אורלי עבו - יועצת חינוכית

החלה ההרשמה - 0548429184

דוד יעקב עבו

מוהל מוסמך

(אברך)

050-4148948

סטריליזציה רפואית

חומרים באיכות גבוהה

זמן 24 שעות לכל שאלה

אפשרות לליווי הבית בשירה וניגון

ללא מוסקו

לידיעתכם...

השיעורים והשיחות נערכו על ידי

האברך דוד יעקב עבו

ניתן לקבל את דפי החיזוק ותכנים

נוספים גם במייל

david0504148948@gmail.com

ניתן להאזין לשיעורים מרתקים במגוון

נושאים מאת כותב השורות, בקו

פרשת דרכים' 074-7962698

כמו כן, ניתן להוריד שיעורים אלו

במערכת קול הלשון

ישנו גם קו ישיר במערכת קול הלשון

ההאזנה לשיעורים: 0733371847